

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lipca 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. stwierdził, że T. S. od dnia 7 lutego 2022 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) S.C. A. W. (1), S. G.. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że T. S. został zgłoszony przez płatnika do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od 7 lutego 2022 roku jako pracownik. Przed podjęciem zatrudnienia T. S. nie posiadał tytułu do ubezpieczeń społecznych. Następnie w okresach od 10 do 18 marca 2022 r i od 29 marca 2022 r. do 26 czerwca 2022r. T. S. stał się niezdolny do pracy z powodu choroby. Organ rentowy wskazał, iż w okresie przed zatrudnieniem T. S., jak również już podczas jego nieobecności, czynności należące do jego obowiązków wykonywali współwłaściciele firmy (...) S.C. Nadto płatnik nie był w stanie przedstawić dowodów pracy T. S., wpływu jego zatrudnienia na rozwój firmy, czy jakichkolwiek innych okoliczności, które w świetle zasad prowadzenia działalności gospodarczej uzasadniałyby zatrudnienie powoda.

/decyzja k.36-38 akt ZUS/

W dniu 8 sierpnia 2022 r. T. S. złożył odwołanie od ww. decyzji. Skarżonej decyzji zarzucił:

naruszenie art. 7, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 k.p.a. w związku z art. 123 u.s.u.s. wyrażające się w niepodjęciu przez organ rentowy wszelkich niezbędnych działań w celu zgromadzenia oraz wyczerpującego rozpatrzenia materiału dowodowego w sprawie i dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy poprzez zaniechanie ustalenia, czy wykonywanie przez skarżącego czynności powierzonych mu na podstawie zawartej umowy o pracę miało charakter zatrudnienia pracowniczego;

naruszenie art. 7, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 k.p.a. w związku z art. 123 u.s.u.s. poprzez zaniechanie przeprowadzenia niezbędnych dowodów w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i w efekcie błędną ocenę niepełnego materiału dowodowego, które miało zasadniczy wpływ na treść decyzji oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, która przybrała cechy oceny dowolnej, w szczególności poprzez zaniechania przeprowadzenia dowodu z dokumentacji mającej potwierdzić, że skarżący był pracownikiem firmy (...) Spółka Cywilna;

naruszenie art. 7, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 k.p.a. w związku z art. 123 u.s.u.s. poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego w kontekście normy art. 22 § 1 k.p. i brak oceny, czy w istocie strony umowy o pracę z dnia 4 lutego 2022 r. nawiązały na jej podstawie stosunek pracy, a zamiast tego oparcie się wyłącznie na formalnych aspektach zawartej umowy, co doprowadziło do pominięcia w ogóle badania okoliczności faktycznych świadczących o występowaniu stosunku pracowniczego pomiędzy skarżącym a firmą (...) Spółka Cywilna;

W związku z powyższymi zarzutami skarżący wniósł o zmianę decyzji poprzez orzeczenie, iż skarżący T. S. podlegał ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu, jako pracownik firmy (...) Spółka Cywilna od dnia 7 lutego 2022 roku.

/odwołanie k.3 – 6, tom. I /

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania T. S.. Nadto złożył wnioski dowodowe dla wykazania faktu braku faktycznego podjęcia przez T. S. u płatnika (...) S.C.

/odpowiedź na odwołanie k.24-25, tom. I /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

T. S. z wykształcenia jest elektromechanikiem. Wnioskodawca jest znajomym A. W. (1) jeszcze z czasów szkoły podstawowej. Bezpośrednio przed zatrudnieniem u płatnika T. S. nie pracował.

/okoliczności bezsporne, zeznania wnioskodawcy min.00:03:52 – 00:20:29 rozprawy z dnia 2 lutego 2023 r, zeznania płatnika A. W. (1) min.00:01:56 – 00:23:47 rozprawy z dnia 30 marca 2023 r/

Płatnik składek, (...) S.C. A. W. (1), S. G. od 22 marca 2019r. prowadzą działalność gospodarczą. Siedziba firmy mieści się w Ł.. Przedmiotem działalności jest sprzedaż aplikacji dedykowanej branży gastronomicznej.

S. G. prowadzi również własną działalność gospodarczą. Udostępnił wnioskodawcy samochód marki F. (...), który należał do niego osobiście. T. i telefon komórkowy, które przekazano wnioskodawcy należały do spółki.

Płatnik, poza T. S. nigdy wcześniej ani później nie zatrudniał pracowników na podstawie umowy o pracę. Czynności związane z prowadzeniem działalności były podejmowane wyłącznie osobiście przez współników spółki.

/zeznania S. G. k 268 odwrót, zeznania płatnika A. W. (1) min. 00:23:47 – 00:37:50 rozprawy z dnia 30 marca 2023 r/

Od 2000 roku wnioskodawca wielokrotnie, przez wiele tygodni i wiele miesięcy przebywał na zwolnieniach lekarskich i świadczeniu rehabilitacyjnym. W 2001 roku: od 8.10 do 9.10, od 12.11 do 16.11, od 20.11 do 31.12. W 2002 roku: od 1.01. do 30.04., od 13.05 do 28.08. W 2003 roku: od 8.12 do 31.12 a następnie od 1.01.2004 do 9.04.2004 roku. W 2007 roku: od 3.07 do 4.07, od 6.08 do 13.08. od 28.08 do 31.08, od 17.10 do 31.12. W 2008 roku: od 1.01. do 20.02, od 16.06 do 27.06, od 28.07 do 2.11. W 2009 roku: 29.01 do 24.05. W 2010 roku: od 16.01 do 4.05. W 2011 roku: od 26.01 do 30.04, od 4.08 do 21.08. W 2015 roku: od 4.01 do 19.04, od 18.10 do 31.12. W 2016 roku: od 1.01 do 8.01, od 13.02 do 14.03, od 21.11 do 30.11. W 2018 roku: od 20.07 do 25.07, od 4.09. do 31.12. W okresie od 2019 roku do 2021 roku: od 1.01. do 11.01, od 1.02 do 5.03. od 1.06.2019 do 15.10.2021 roku (zwolnienie lekarskie i świadczenie rehabilitacyjne).

/wykaz wypłaconych świadczeń w aktach rentowych/

W dniu 5 stycznia 2022 roku, wnioskodawca uzyskał status bezrobotnego wraz z prawem do zasiłku w wysokości 100% zasiłku określonego w art. 72 ust.1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

/decyzja Prezydenta Miasta Ł. z dnia 10.01.2022r., k.177, tom. I /

Podczas wizyty w (...), w dniu 1 lutego 2022 roku wnioskodawca podał, że zaczął pracę w firmie sprzedającej oprogramowanie jako kierownik sprzedaży a firmę prowadzi jego kolega z czasów szkolnych.

/historia choroby k 87/

W dniu 4 lutego 2022 roku zawarta została umowa o organizowanie prac interwencyjnych pomiędzy płatnikiem a Miastem Ł..

/umowa o organizowanie prac interwencyjnych, k.38-42 akt z PUP /

Decyzją z dnia 4 lutego 2022 roku wnioskodawca został skierowany do pracy w firmie płatnika.

/pismo Prezydenta Miasta Ł. z dnia 4.02.2022r., k.62, akta PUP/

W dniu 4 lutego 2022 r. pomiędzy płatnikiem, a wnioskodawcą została zawarta umowa nazwana umową o pracę na czas określony od 7 lutego 2022 r. do 31 października 2022r. W treści umowy wskazano, że T. S. będzie świadczyć pracę na stanowisku przedstawiciela handlowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 3 965,68 zł. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano cały kraj. Następnie, w dniu 7 lutego 2022 roku strony zawarły aneks do ww. umowy zmieniający czas jej obowiązywania do 30 listopada 2022 roku oraz jako miejsce wykonywania pracy wskazano województwo (...).

/umowa o pracę, k.120 tom. I, aneks do umowy k.121 tom. I /

Z treści orzeczenia lekarskiego z dnia 4 lutego 2022 r. wynika ,że wnioskodawca był zdolny do podjęcia pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego.

/orzeczenie lekarskie, k.119 tom. I /

W dniu 13 lutego 2022 r. płatnik składek zgłosił T. S. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 7 lutego 2022 r.

/okoliczność bezsporna/

Do powierzonych T. S. obowiązków miało należeć pozyskiwanie klientów i budowanie sieci sprzedaży, stałe powiększanie bazy klientów, podtrzymywanie współpracy i wsparcie merytoryczne klienta, negocjowanie warunków współpracy z klientami, przygotowywanie i realizacja planów sprzedażowych, dbanie o pozytywny wizerunek firmy, promowanie produktów firmy, przygotowywanie prezentacji, ofert handlowych, raportów oraz organizacja spotkań.

Wnioskodawca zrobił prezentację produktu M. P. (1), prowadzącej punkt gastronomiczny.

/zeznania świadka M. P. k 216/

Od dnia 10 do 18 marca 2022 r i od 29 marca 2022 r. do 26 czerwca 2022r. wnioskodawca stał się niezdolny do pracy z powodu choroby. Płatnik składek nie zatrudnił pracownika na jego miejsce.

/okoliczność bezsporna, świadectwo pracy k.125 tom. I /

Sporna umowa została rozwiązana za wypowiedzeniem przez pracodawcę z dniem 12.08.2022 roku.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 19 grudnia 2022 roku płatnik wystąpił z wnioskiem do Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. o zwrot poniesionych kosztów w związku z zatrudnieniem bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych.

/okoliczność bezsporna, wniosek k.210, akta PUP/

Oceniając materiał dowodowy Sąd odmówił wiarygodności płatnikowi oraz wnioskodawcy w zakresie w jakim wskazywali, że wnioskodawca miał świadczyć pracę w ramach stosunku pracy.

Okoliczności ustalone w toku postępowania prowadzą Sąd do wniosku, iż strony nie zmierzały do zawarcia umowy o pracę w celu wykonywania pracy przez wnioskodawcę. Sąd nie neguje, że wnioskodawca wykonał pewne czynności na rzecz płatnika, ale miały one raczej okazjonalny charakter świadczenia usług, niż świadczenia pracy.

Z dokumentacji lekarskiej wynika, że wnioskodawca jeszcze przed lutym 2022 roku nawiązał luźną współpracę z płatnikiem. Nie zależało mu natomiast na znalezieniu pracy. Jak zeznał A. W., płatnikowi natomiast zależało na uzyskaniu środków z Urzędu Pracy. Właśnie dlatego wnioskodawca zarejestrował się jako bezrobotny. Powyższe stawia pod wątpliwość istnienie uzasadnionej ekonomicznie potrzeby zatrudnienia T. S. tym bardziej, iż jak wynika wprost ze złożonych przez płatnika zeznań, przed zawarciem umowy, bo już pod koniec 2021 roku wiedział, iż wnioskodawca cierpi na problemy zdrowotne, a mimo to przekonał go by zarejestrował się jako bezrobotny, aby skorzystać z możliwości uzyskania dofinansowania do etatu przez Urząd Pracy.

W tym miejscu zauważyć nadto należy, iż jak wynika z dokumentacji ZUS, T. S. na przestrzeni roku poprzedzającego zawarcie umowy z płatnikiem pobierał świadczenie rehabilitacyjne, natomiast wcześniej regularnie przez wiele lat korzystał z zasiłków chorobowych.

Jeszcze raz należy podkreślić, że Sąd nie neguje, iż wnioskodawca w okresie od rozpoczęcia pracy tj. 7 lutego 2022 roku do powstania stanu niezdolności do pracy tj. 10 marca 2022 roku wykonywał na rzecz płatnika określone czynności. Pozorność zawartej między stronami umowy o pracę nie przejawia się w wykonywaniu fikcyjnych czynności lecz w nastawieniu stron na uzyskanie świadczeń wypłacanych z publicznych pieniędzy: dla płatnika miało to być dofinansowanie z UP, zaś dla wnioskodawcy zasiłek chorobowy.

Sąd pominął szereg wniosków dowodowych, złożonych przez ZUS, a dotyczących zwrócenia się do NFZ, czy wyciągów z rachunków bankowych wnioskodawcy. Dowody te nie wniosłyby nic istotnego do sprawy, zaś praca przedstawiciela handlowego ze swej istoty polega na przemieszczaniu się, a zatem to, że wnioskodawca płacił kartą w określonym miejscu nie musiałoby świadczyć o niewykonywaniu pracy.

Co do NFZ to należy zauważyć, że w aktach zgromadzono dokumentację medyczną. Ponadto należy mieć na uwadze okoliczność, że wielomiesięczna niezdolność do pracy wnioskodawcy we wcześniejszych okresach nie była przez ZUS kwestionowana i tworzy ona określony obraz stanu zdrowia T. S..

Sąd nie analizował wnikliwie kondycji finansowej płatnika, bowiem należy mieć na uwadze, że etat utworzony dla wnioskodawcy miał być dofinansowany z UP, do czego od początku dążył płatnik.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2022 r., poz.1009) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art.22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych. Wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,
- 3) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy
- 4) i na jego ryzyko,
- 5) odpłatnością pracy.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987). Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy umowa o pracę została zawarta przez strony w dobrej wierze, czy też nosi ona cechy czynności pozornej mającej zapewnić wnioskodawcy tytuł do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia chorobowego, a płatnikowi uzyskanie dofinansowania z racji zatrudnienia osoby bezrobotnej.

W ocenie Sądu analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że zawarcie umowy o pracę przez płatnika z wnioskodawcą od samego początku nie było motywowane zamiarem rzeczywistego świadczenia pracy przez wnioskodawcę na rzecz płatnika.

Nadto zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje, aby u płatnika składek zaistniała realna potrzeba zatrudnienia pracownika na powierzonym wnioskodawcy stanowisku. Oczywiście, w niniejszym postępowaniu, nie jest rolą ani organu rentowego ani Sądu oceniać sposobu organizacji czy funkcjonowania płatnika, niemniej jednak należy przyjmować, że zachowania podmiotu uczestniczącego w obrocie gospodarczym w celu zarobkowym, są racjonalne ekonomicznie. W niniejszym postępowaniu płatnik takiej racjonalności nie wykazał.

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tylko zawarciem formalnej umowy oraz opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Stosunek pracy jest bowiem stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. W sytuacji, gdy strony nie pozostają faktycznie związane stosunkiem pracy, nie można mówić o fakcie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym. Natomiast sam fakt wykonywania za wynagrodzeniem określonego rodzaju czynności przez jedną ze stron na rzecz drugiej w zależności od cech danego stosunku prawnego, co do zasady może zostać zakwalifikowany jako umowa zlecenia lub też umowa o świadczenie usług, o której mowa w art.750 k.c. wobec której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ocena z jakim faktycznie stosunkiem prawnym mamy do czynienia na gruncie przedmiotowej sprawy pozostaje jednak poza zakresem rozważań Sądu Okręgowego, albowiem przedmiotem zaskarżonej decyzji była wyłącznie umowa o pracę.

Zgodnie z art.83§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie przez strony na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa o pracę nie była wykonywana w reżimie prawa pracy. Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

Przedstawione wyżej rozważania jednoznacznie wskazują, iż zawarta umowa o pracę i sposób jej realizacji nie odpowiada treści art.22 k.p. Umowa ta jest zatem nieważna z uwagi na jej pozorność (art.83§1 k.c.).

Powyższej konkluzji nie zmieniły zeznania świadka M. P. (1), która potwierdziła fakt kontaktu z wnioskodawcą jako osobą oferującą aplikację w branży gastronomicznej. Wnioskodawca zapewne wykonał określone czynności na rzecz płatnika, próbował pozyskać klientów, ale czynności te oraz cała współpraca nie odbywała się w reżimie stosunku pracy.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca niepodleganie przez T. S. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie płatnika odpowiada prawu i na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie.